

Görsel Hikaye Anlatımında Özelimiz Üzerine Ne kadar Paylaşımçı Olabiliriz?

Pandemi yüzünden bir süredir kısıtlı yaşamlar sürmekteyiz. Korona Fotoğraf oluşumu olarak editör yal bir fotoğraf çalışması sürecine girdik. Bunu yaparken amaç kısmına; ***İçinden geçtiğimiz "tecrit" zamanlarına fotoğrafla bakmak. Kaygılarımızı, umutlarımızı, heyecanlarımızı ve korkularımızı kaydetmek; yaşama tutunma irademizi, dayanışma hallerimizi görünür kılmak. Birlikte bir görsel bellek oluşturmak. Bu geçitte kendimizden yola çıkarak yaşadıklarımızı ve yaşayamadıklarımızı, hiç bakmadıklarımızı, görmediklerimizi, hallerimizi, duygularımızı, anlarımızı fark ederek, kendimize daha içerden bakmayı deneyerek birlikte yol almak. Birbirimize görüntüler aracılığıyla dokunarak eksikliğini hissettiğimiz güzel duyguları yaşamak yaratıcılığımızın ve özgür ifadenin önünü açmak,*** yazdık.

John Berger, 'fotoğraf, fotoğrafçının tanık olduğu belirli bir hadiseyi ya da gözüne çarpan belirli bir nesneyi kaydedilmeye değer bulduğuna ilişkin kararının sonucudur' der. Durum böyleyken katılımcılar kısıtlı alanlardaki yaşamlarının ne kadarını dışarıyla paylaşacak? Bu durum belge amacıyla kayıt yapmaya çalıştığımız bu editöryal süreci ne kadar etkileyecek.? Öte zamanlara bırakmaya çalıştığımız bu çalışma ne kadar gerçeğe yaklaşacak?

Sanırım bu sorunun cevabı çalışmayı gerçekleştiren katılımcıların bilebileceği bir şey.

Biz görsel hikaye anlatıcıları başkalarının hayatına fütursuzca kameramızı sokarken, kendi hayatımız söz konusu olduğunda sınırimiz ne olacak?

Gelin isterseniz bunu biraz açalım. Psikologlar sosyal medyada yapılan paylaşımlarımız üzerine bir takım verilere sahipler, uzun zamandır yaptıkları gözlemler üzerinden. Örneğin; **İnsanın mükemmel olma arzusu, başka bir 'sosyal kimliğe' bürünmeye mi zorluyor?** Sorusuna cevap aramışlar. Çalışmalar; sosyal medya kullanımının, beynimizdeki zevk/haz merkezini tetiklediğini kanıtlamış, buna göre; facebook, instagram gibi sosyal medya uygulamalarını kullanırken, beynimizde "nukleus accumbens" denilen ve ayrıca beynin ödül merkezi diye de adlandırılan bölge uyarılıyormuş. Bu bölge, seks, kabul görme, yemek içmek gibi bize iyi gelen aktiviteler yaptığımızda zevk almamızı kolaylaştırıyormuş.

Psikolog Barış Gürkaş kendisiyle yapılan bir röportajda

İnsanların gerçek hayattaki kimlikleriyle sosyal medyadaki kimlikleri arasında büyük farklar var mı? sorusuna;

"Var. Zaten normal yaşantımızdaki kimlikle, dışarıya yansıttığımız kimlik arasında da fark vardı. Buna sosyal medya da eklenince çok kimlikli bireyler haline geliyoruz." diye cevap veriyor. Başkalarının kendisinden daha mutlu olduğunu, her sabah uyandığında telefonundan görüyor ve büyük hayal kırıklıkları yaşıyor. Dikizledikçe insanlarla kendimizi daha çok kıyaslıyor ve kıyasladıkça daha çok stresli ve mutsuz oluyoruz.

Hal böyleyken geriye bırakacağımız Korona Fotoğraf Günlükleri ne kadar biz olacak sorusu da gizemini koruyor.

Konuya sosyal medya ve paylaşımlarımız üzerinden girmeyi tercih etmemin sebebi, bizlerin yaptığı bu çalışmanın da sosyal mecrada yayınlanacak olmasındandır.

Psikolog Barış Gürkaş aynı zamanda “Utanma ve ayıplanma duygularımız dönüşüyor. Sosyal medyada hepimiz daha cesur davranıyoruz. ‘İnsanların sosyal medyada normal hayattakinden daha cüretkar ve teşhirci’ diyor.

Bu mektubumda sosyal medyanın görsel hikaye anlatımına olası etkileri üzerine dikkat çekmek istedim. İzlediğim birçok Korona Günleri kaydı bu düşüncemi destekliyor. Henüz sıkışmışlığın doğurduğu şiddetli patlamalara dair bir fotoğraf görmedim. Başkalarının hayatına doğrudan dalma cesaretini gösteren fotoğrafçılar durum kendi hayatlarına geldiğinde daha steril davranıyorlar gördüğüm. Örneğin sıkışmanın doğurduğu psikolojik bir sonuç olan aile içi bunalımlar, ergenlik problemleri, kavgalar, sözde özel yaşamlarını anlatan hikayeler yaratan fotoğrafçıların çoğunun anlatısında yok. Peki bu durum görsel hikayelerimizi etkileyecek bir unsur mudur? Buna cevabım doğrudan evet olacaktır. Çünkü hikayeler ile bağımızı, beğenimizi, kendi yaşamlarımızdaki durumlardan yola çıkarak kurduğumuzu düşünüyorum. Anlatının doğrudan geçmesi, içimize işlemesi, hikayenin insan yaşamının tüm derinliklerine değmesi bu anlatının ne kadar dürüst olabildiğiyle ilgili diye düşünmeden de edemiyorum.

Aykan Özener

7 Mayıs 2020